

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

ЛОГІСТИКА

Методичні вказівки
до самостійної роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 075 «Маркетинг»
денної та заочної форм навчання

Київ 2025

УДК 005.932(4)

Л 69

Укладач А.А. Самойленко, канд. техн. наук, професор

Рецензент Л.М. Алавердян, канд. екон. наук, доцент

Відповідальний за випуск П. В. Захарченко, канд. техн. наук,
професор

*Затверджено на засіданні кафедри товарознавства та
комерційної діяльності у будівництві, протокол № 9 від 8 січня 2025
року.*

В авторській редакції.

Логістика : методичні вказівки до самостійної роботи / уклад.
Л 69 А.А. Самойленко. – Київ : КНУБА, 2025. – 28 с.

Містять методичні рекомендації щодо самостійного
опрацювання змістового матеріалу з усіх тем дисципліни
«Логістика», термінологічний словник та перелік самостійних
завдань для закріплення теоретичного матеріалу і практичних
навичок.

Призначено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 075 «Маркетинг» денної та заочної
форм навчання.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вивчення дисципліни «Логістика» для здобувачів вищої освіти першого рівня (бакалавр) спеціальності 075 «Маркетинг» обумовлено докорінними змінами в усіх сферах суспільного розвитку, трансформації, технологій як в державному управлінні, так і у підприємницькій діяльності, усіх видів власності, необхідністю розробки і застосування нових методів, механізмів впровадженням сучасних підходів менеджменту у всіх сферах господарської діяльності.

Крім аудиторної роботи (проведення лекційних та практичних занять), з даної дисципліни передбачена самостійна робота студента.

Самостійна робота студента (СРС) – це робота без участі викладача. Вона є основним засобом засвоєння студентом матеріалу у час, вільний від навчальних занять. Рекомендується самостійну роботу здійснювати за такими напрямками: засвоєння теоретичного матеріалу (опрацювання конспекту лекцій та навчальної літератури) та розв'язання тестів для самоперевірки; пошук додаткових питань з теми заняття (опрацювання в усній формі або написання рефератів).

Метою методичних рекомендацій до самостійної роботи є оволодіння основними категоріями, розкриття ролі та значення логістичного підходу в діяльності підприємств, вивчення суттєвих характеристик основних операцій, а також прикладних завдань в сферах функціоналу комерційної логістики.

Ці методичні рекомендації призначені для роботи над навчальним матеріалом у випадку, якщо:

- тему задано для самостійного вивчення;
- студент пропустив заняття з будь-яких причин;
- з тих чи інших причин тема не розглядалася на лекції.

Крім того, методичні рекомендації можуть бути використані для самостійної підготовки до атестації та екзамену з дисципліни.

За кожною темою методичних рекомендацій необхідно вивчити теоретичні положення здійснення логістичних операцій з використанням рекомендованих джерел, а також ознайомитися із завданнями та методами їх рішення.

Студенти, які не пройшли контроль самостійної роботи, не отримують позитивної атестації та не допускаються до складання екзамену.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЛОГІСТИКА»

Модуль 1: Концептуальні засади логістики

Тема 1. ЛОГІСТИКА У РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Охарактеризувати поняття і сутність логістики. Дослідити походження терміну, сучасні визначення логістики. З'ясувати передумови, причини та етапи становлення логістики. Сформулювати мету і завдання логістики. Пояснити, що головна мета логістики конкретизується в її завданнях, які за ступенем значимості поділяють на три групи: глобальні; загальні; часткові (локальні). Сформулювати і охарактеризувати класифікацію логістики за такими ознаками: характер зон управління: зовнішня; внутрішня; характер господарської діяльності (функціональні області): закупівельна; виробнича; розподільча; транспортна; складська; запасів; інформаційна тощо; масштаб розроблюваних проблем (рівні логістики): макрологістика; мікрологістика. Охарактеризувати концептуальні основи логістики, положення універсальної концепції логістики. Пояснити логістичний мікс «7R».

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 7].

Додаткові: [1, 3].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Сутність, функції та завдання логістики.
 - 2.2. Логістика як фактор підвищення конкурентоспроможності фірми.
 - 2.3. Етапи розвитку логістики.
 - 2.4. Універсальна концепція теорії логістики.
 - 2.5. Сучасна логістична концепція.
 - 2.6. Основні принципи та методи теорії логістики.
 - 2.7. Види логістики.
 - 2.8. Сутність мікрологістики.
3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *логістика, концепція логістики, макрологістика, мікрологістика, внутрішня логістика.*

..... – логістика, спрямована на координацію й удосконалення господарської діяльності, пов'язаної з управлінням потоковими процесами в межах підприємства або корпоративної групи підприємств.

..... – логістика, яка досліджує комплекс питань із управління матеріальними, інформаційними та іншими потоками, ґрунтуючись на інтересах окремого підприємства або корпоративної групи підприємств, об'єднаних загальними цілями щодо оптимізації господарських зв'язків.

..... – теорія і практика управління матеріальними і пов'язаними з ними інформаційними потоками.

..... – система поглядів на удосконалення господарської діяльності шляхом раціоналізації управління матеріальними потоками.

..... – логістика, яка досліджує процеси, що протікають на регіональному, міжрегіональному, загальнонаціональному і міждержавному рівнях.

Запитання для самоконтролю

1. Наведіть основні відомості про історію виникнення логістики.
2. У яких сферах життя використовується термін «логістика»?
3. Коли почали розвиватися наукові засади логістики?
4. Які спільні риси в процесі використання логістики у військовій сфері і сфері економіки?
5. У чому переваги логістичного підходу в управлінні ресурсами підприємств?
6. Охарактеризуйте основні етапи розвитку логістики. Чи відрізняється періодизація розвитку логістики у трактуваннях різних економістів?
7. Розкрийте зміст логістичного міксу та його спільні й відмінні складові порівняно з маркетинговим міксом.
8. У чому полягає головна мета логістики?
9. Перелічіть та охарактеризуйте завдання логістики.
10. Які функції виконує логістика? Розкрийте їх зміст.

Тема 2. КЛАСИФІКАЦІЯ ФОРМ ЛОГІСТИЧНИХ УТВОРЕНЬ

Оволодіти термінологічним апаратом, розрізнити терміни, що використовуються в логістиці і маркетингу. Охарактеризувати логістичний ланцюг та його види. Пояснити відмінності між логістичним каналом та логістичною мережею. Охарактеризувати канали розподілу. Пояснити відмінності довжини та широти каналів розподілу. Встановити основні

рівні каналів розподілу та їх відмінності. З'ясувати причини виникнення вертикальних маркетингових системи (ВМС) та дати їм характеристику. Встановити та охарактеризувати основні типи маркетингових систем.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 4, 7].

Додаткові: [1, 3].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Логістичні ланцюги.
 - 2.2. Види логістичних ланцюгів розподілу.
 - 2.3. Основні інструменти управління логістикою.
 - 2.4. Співробітництво, конфлікти та конкуренція в логістичних каналах.
3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *логістичний канал, традиційний канал розподілу, договірна вертикальна маркетингова система, інструментарій логістики, показники логістики.*
 - – частково впорядкована множина різних посередників, які реалізують доведення матеріального потоку від конкретного виробника до його споживачів.
 - – бюджет логістики.
 - – частота оборотності запасів.
 - – сукупність незалежних фірм, що пов'язані між собою договірними відносинами і координують програми своєї діяльності для спільного досягнення більшої економії та вищих комерційних результатів.
 - – структура, до складу якої входять незалежний виробник, один чи кілька оптових та один або кілька роздрібних торговців.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення логістичного ланцюга і логістичного каналу.
2. Охарактеризуйте види логістичних ланцюгів.
3. Розкрийте сутність і види співпраці між учасниками товароруху.
4. Наведіть приклади та причини виникнення конфліктів між учасниками каналів розподілу.
5. Охарактеризуйте види вертикальних маркетингових систем.
6. Чим відрізняються договірні вертикальні маркетингові системи від корпоративних?

7. Дайте визначення понять «довжина каналу розподілу», «ширина каналу розподілу», «рівень каналу розподілу».

Тема 3. ХАРАКТЕРИСТИКА ЕЛЕМЕНТІВ ЛОГІСТИКИ

Встановити перелік елементів логістики. Дати характеристику елементів логістики: постачання, управління запасами та складування, розподіл, транспортування та вантажопереробка, інформаційне забезпечення. Встановити, що забезпечує ефективне функціонування елементів логістики. Охарактеризувати методологію логістики та її складових: кібернетичний підхід, дослідження операцій, теорію ефективності. Запам'ятати, що ефективність логістичної системи – це показник (або система показників), який характеризує якість роботи логістичної системи за заданого рівня логістичних витрат. Дати визначення поняттю «логістичні витрати», охарактеризувати їх склад. Засвоїти класифікацію логістичних витрат за різними ознаками: елементами згідно з планом рахунків; формами і місцем виникнення; злогістичними функціями; сферами переміщення матеріального потоку; характером змінності; джерелом переміщення; логістичними функціями.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 7, 8].

Додаткові: [1, 3].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Перелік та характеристика елементів логістики.
 - 2.2. Методологічне забезпечення ефективної взаємодії елементів логістики.
 - 2.2.1. Кібернетичний підхід.
 - 2.2.2. Теорія дослідження операцій.
 - 2.2.3. Теорія ефективності та управління елементами логістичних витрат.
 - 2.3. Інформаційне забезпечення ефективної взаємодії елементів логістики.

3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *інформаційні системи, логістичні витрати, витрати втрачених можливостей, ефективність (рішення, операції та ін.)*.

..... – характеризують втрачену вигоду, яка пов'язана з тим, що обмежений обсяг ресурсів може бути використаний тільки певним чином, що виключає застосування іншого можливого варіанта отримання прибутку.

..... – показник (або система показників), який характеризує якість роботи логістичної системи із заданим рівнем логістичних витрат.

..... – витрати, пов'язані з виконанням логістичних операцій.

..... – ступінь досягнення поставлених цілей.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте елементи логістики.
2. Визначте роль кібернетичного підходу, теорії ефективності та дослідження операцій в забезпеченні ефективного функціонування елементів логістики.
3. У чому суть концепції досконалого замовлення? Чи є можливим її застосування в практичній діяльності українських підприємств?
4. З чого складається зовнішня система оцінки результатів діяльності логістичної системи?
5. Дайте визначення логістичних витрат, витрат втрачених можливостей.
6. Проаналізуйте наявні в літературі класифікації логістичних витрат. Чим відрізняються класифікації у вітчизняній і зарубіжній літературі?

Тема 4. ТЕХНОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ПОТОКАМИ

Сформулювати, які чотири головні складові є фундаментом логістики: економічні та технологічні основи, технічне та математичне забезпечення. Усвідомити принципову відмінність логістичного підходу від передуючого йому управління рухом матеріальних ресурсів. Запам'ятати, що головними категоріями логістики є потік і запас, які взаємопов'язані. Охарактеризувати основоположний принцип логістики – доставку вантажів «точно у строк». З'ясувати техніко-організаційні вимоги єдиного технологічного процесу в логістиці. Варто засвоїти, що технологічні процеси оформлюються у вигляді: технологічних схем, технологічних карт, графіків роботи механізмів і підйомно-транспортного

устаткування. Надати та запам'ятати визначення терміну «матеріальний потік». Засвоїти показники, що характеризують матеріальні потоки.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 4, 7].

Додаткові: [1, 3].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Логістика технологічних процесів.
 - 2.2. Поняття матеріального потоку, його параметри та характеристики.
 - 2.3. Класифікація матеріальних потоків.
 - 2.4. Поняття про управління матеріальними потоками.
3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *потік, матеріальний потік, напруженість матеріального потоку, потужність матеріального потоку, внутрішній матеріальний потік, логістична операція, логістична функція.*
 - – відособлена сукупність дій із реалізації логістичних функцій, спрямована на перетворення матеріального або інформаційного потоку.
 - – сукупність товарно-матеріальних цінностей, які розглядаються на часовому інтервалі в процесі застосування до них різних логістичних операцій.
 - – укрупнена група логістичних операцій, спрямованих на реалізацію мети логістичної системи.
 - – інтенсивність переміщення матеріальних ресурсів, напівфабрикатів і готової продукції.
 - – потік, який виходить з логістичної системи і надходить у зовнішнє для неї середовище.
 - – сукупність об'єктів, що сприймаються як одне ціле. Вона існує як процес на деякому часовому інтервалі і вимірюється в абсолютних одиницях за певний період часу.
 - – обсяг матеріальних ресурсів, напівфабрикатів і готової продукції, що переміщується за одиницю часу.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення матеріального потоку.
2. У якому стані можуть перебувати матеріальні потоки?

3. Охарактеризуйте види матеріальних потоків, наведіть приклади.
4. Розкрийте сутність складських і транспортних вимог до організації технологічного процесу на складі.
5. Чим відрізняються технологічні карти від технологічних схем?
6. Наведіть послідовність виконання складських операцій.
7. Перерахуйте транспортні вимоги до організації єдиного технологічного процесу.
8. Чим відрізняється елементарний матеріальний потік від інтегрального матеріального потоку?
9. Назвіть характеристики матеріальних потоків.
10. Назвіть одиниці виміру матеріальних потоків.

Модуль 2: Функціонально-базовий поділ логістики

Тема 5. ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ

Слід знати, що одним з основних методологічних принципів логістичної концепції є системний підхід. Засвоїти та охарактеризувати поняття «логістична система» та «логістична функція». Слід зауважити, що основні логістичні функції включають: постачання; виробництво; збут. Охарактеризуйте види логістичних систем. Дайте характеристику порядку, підходам та принципам формування логістичних систем. Слід засвоїти, що логістичні системи класифікуються за такими ознаками: за ознакою просторового обмеження – поділяються на два типи: макрологістичні, мікрологістичні; залежно від виду логістичних ланцюгів логістичні системи поділяються на: логістичні системи з прямими, ешелоновані (багаторівневі) та гнучкі. Охарактеризувати підходи до формування логістичних систем.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 7].

Додаткові: [1, 3].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Поняття про логістичні системи.
 - 2.2. Види логістичних систем.

2.3. Порядок, підходи, принципи та фактори впливу на формування логістичних систем.

3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *логістична система, макрологічна система, мікрологічна система, логістична система з прямими зв'язками, ешелонована логістична система.*

..... – система, у якій матеріальний потік доставляється споживачу за участю як мінімум одного посередника.

..... – велика логістична система управління потоковими процесами за участю декількох і більше незалежних суб'єктів господарювання, не обмежених у територіальному розташуванні.

..... – адаптивна система зі зворотним зв'язком, яка виконує ті чи інші логістичні функції (операції), складається з підсистем і має розвинуті внутрішньосистемні зв'язки та зв'язки із зовнішнім середовищем.

..... – система, у якій матеріальний потік доводиться до споживача без участі посередників, на основі прямих господарських зв'язків.

..... – логістична система, яка охоплює внутрішньовиробничу логістичну сферу одного підприємства або групи підприємств, об'єднаних на корпоративних засадах.

..... – система, у якій доведення матеріального потоку до споживача здійснюється як за прямими зв'язками, так і за участю посередників.

Питання для самоконтролю

1. На які типи поділяються логістичні системи за принципом просторового обмеження?
2. Розкрийте сутність макрологістичних систем.
3. Охарактеризуйте мікрологістичну систему та її підсистеми.
4. Як класифікуються логістичні системи залежно від виду логістичних ланцюгів?
5. Чи є відмінності в процесі формування логістичних систем із використанням системного і класичного підходів?
6. Чим відрізняються основні логістичні функції від підтримуючих?
7. Які ознаки класифікації логістичних систем та логістичних операцій?

Тема 6. УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ПОТОКАМИ В ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ

Здобувач повинен знати, в якому стані можуть перебувати матеріальні ресурси. Охарактеризувати матеріальні запаси та навести їх класифікацію за шістьма ознаками. Належна увага має бути приділена

застосуванню різних систем управління запасами. Охарактеризувати системи управління запасами та навести технологічні системи управління ними. Звернути увагу на можливість залежно від концентрації вартості виділяти певні групи матеріальних ресурсів. Засвоїти, що цю залежність демонструє ABC-аналіз. XYZ-аналіз дозволяє виділяти групи запасів залежно від сталості потреби в них та можливості її прогнозування.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 7, 8].

Додаткові: [1, 3].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.

2. Скласти конспект за схемою:

2.1. Поняття про управління матеріальними потоками в логістичних системах.

2.2. Управління матеріально-технічним забезпеченням у логістичних системах.

2.3. Управління запасами в логістичних системах.

3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *матеріальні запаси, сукупні матеріальні запаси, транспортні запаси, спекулятивні запаси, система управління запасами.*

..... – сукупність правил і показників, які визначають момент часу й обсяг закупівлі продукції для поповнення запасів.

..... – запаси, які є об'єктом оптимізації логістичного управління з погляду загальних витрат і містять запаси у постачанні, виробничі запаси і товарні запаси.

..... – це продукція виробничо-технічного призначення, яка знаходиться на різних стадіях виробництва й обігу, виробни народного споживання та інші товари, що очікують на вступ у процес виробничого або особистого споживання.

..... – запаси, які створюються для захисту від можливого підвищення цін на матеріальні ресурси або введення протекційних квот і тарифів.

..... – запаси матеріальних ресурсів, незавершеного виробництва або готової продукції, які знаходяться у процесі транспортування від однієї ланки логістичної системи до іншої або в межах однієї ланки логістичної системи.

Питання для самоконтролю

1. Які організаційні форми управління матеріальними потоками ви знаєте? Назвіть їх переваги і недоліки.
2. Що становлять згрупована і розкидана служби постачання і збуту?
3. Дайте визначення поняттям «матеріальні запаси» та «матеріальні потоки». Порівняйте їх.
4. Опишіть систему управління запасами з фіксованою кількістю замовлень.
5. Розкрийте сутність системи управління запасами з фіксованою періодичністю замовлення.
6. Охарактеризуйте систему управління запасами з встановленою періодичністю поповнення запасів до певного рівня.
7. Розкрийте сутність системи управління запасами «Мінімум – максимум».
8. Дайте порівняльну характеристику всіх систем управління запасами та оберіть найбільш придатну для використання на підприємствах України.
9. Розкрийте методику застосування ABC-аналізу в управлінні запасами.
10. Розкрийте сутність методу XYZ-аналізу та можливості його поєднання з ABC-аналізом.

Тема 7. ЗАГОТІВЕЛЬНА ЛОГІСТИКА

Охарактеризувати поняття «заготівельна логістика». Засвоїти механізм вирішення проблем заготівельної логістики. Охарактеризувати та порівняти методи пошуку постачальників. Засвоїти методику визначення розміру партії постачання. Вміти використовувати показник оптимального (економічного) розміру замовлення (economic order quantity – EOQ). Розкрийте сутність формули визначення економічного розміру замовлення. З'ясуйте, які є недоліки цієї формули. Встановіть, які зауваження необхідно враховувати під час використання моделі економічного розміру замовлення. Особливу увагу слід приділити найбільш розповсюдженій у світі логістичній концепції «Точно у термін» (just-in-time, JIT).

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 5, 7].

Додаткові: [1, 3].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Сутність і завдання заготівельної логістики.
 - 2.2. Завдання «Зробити або купити».
 - 2.3. Вибір постачальника.
 - 2.4. Визначення економічного розміру замовлення.
 - 2.5. Система постачань «Точно у термін» в заготівельній логістиці.
3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *закупівельна логістика, система постачання «Точно у термін», метод ABC, тверда оферта, вільна оферта.*
 - – система організації постачання, яка ґрунтується на синхронізації процесів доставки матеріальних ресурсів у необхідних кількостях і в той час, коли ланки логістичної системи їх потребують, з метою мінімізації витрат, пов'язаних зі створенням запасів.
 - – управління матеріальними потоками в процесі забезпечення підприємства матеріальними ресурсами.
 - – спосіб нормування і контролю за станом запасів, який полягає в розбитті номенклатури *I*, реалізованих товарно-матеріальних цінностей на три нерівнопотужних підмножини *A*, *B* і *C* на основі деякого формального алгоритму.
 - – письмове звернення, що направляється тільки одному покупцеві з вказівкою терміну дії пропозиції, протягом якого продавець не може змінити свої умови.
 - – письмове звернення, що не містить ніяких зобов'язань продавця стосовно покупця.

Питання для самоконтролю

1. Які функціональні сфери логістики ви знаєте?
2. Дайте визначення поняттям «заготівельна логістика», «купівельна логістика».
3. У чому полягає головна мета та завдання заготівельної логістики?
4. Охарактеризуйте методи вибору постачальників, переваги та недоліки.
5. Перелічіть основні критерії вибору постачальників.
6. Поясніть сутність завдання «Зробити або купити». Які фактори необхідно враховувати під час його вирішення?
7. У чому полягає сутність ранжування?
8. Які найбільш розповсюджені методи пошуку постачальників?

9. Як може бути організована оцінка вже обраних постачальників?
10. Як ви розумієте процес розвитку постачальника?

Тема 8. СУТНІСТЬ РОЗПОДІЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ

Охарактеризуйте поняття «розподільча логістика». Встановіть мету та завдання розподільчої логістики. Встановити, як визначаються кількість і тип посередників у каналі розподілу залежно від типу системи розподілу. Дайте класифікацію та характеристику основних видів логістичних посередників, критерії вибору посередників. Порівняйте інтенсивний, ексклюзивний і селективний розподіл. Встановити їх особливості. Дати визначення поняттю «розподільчий центр». Охарактеризуйте роль розподільчих центрів у товаропровідних мережах. Розкрийте зміст основних стратегій розміщення розподільчих складів. З'ясуйте, яка з них в яких випадках може бути застосована. Засвойте, які є методи визначення місця розташування розподільчих центрів. Дайте їх порівняльну характеристику.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 4, 7].

Додаткові: [1, 3].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Сутність і завдання розподільчої логістики.
 - 2.2. Управління каналами розподілу в логістиці.
 - 2.3. Розподільчі центри у логістичних ланцюгах.
3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень:
розподільча логістика, розподільча мережа, канал розподілу, рівень розподілу логістичного потоку, вертикальні канали розподілу, горизонтальні канали розподілу, розподільчий центр, селективний розподіл.
 - – традиційні канали розподілу, які складаються з незалежного виробника і одного або декількох незалежних посередників.
 - – управління транспортуванням, складуванням та іншими матеріальними і нематеріальними операціями, які здійснюються в процесі доставки готової продукції до споживача згідно з інтересами і вимогами

останнього, а також передачі, зберігання й обробки відповідної інформації.
..... – сукупність підприємств і організацій, через які проходить продукція від місця її виготовлення до місця споживання.
..... – «золота середина» між методами інтенсивного та ексклюзивного розподілу.
..... – будь-який посередник – учасник логістичної системи, який виконує розподільчі функції, трансформуючи матеріальні потоки у процесі їх просування до кінцевого пункту призначення.
..... – сукупність каналів розподілу.
..... – канали, які складаються з виробника і одного або декількох посередників, що діють як єдина система.
..... – складський комплекс, який отримує товари від підприємств-виробників або від підприємств оптової торгівлі (наприклад, які знаходяться в інших регіонах країни або за кордоном) і розподіляє їх більш дрібними партіями замовникам (підприємствам дрібнооптової та роздрібної торгівлі) через свою або їх товаропровідну мережу.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення понять «розподільча логістика», «розподільчий центр», «розподільча мережа».
2. У чому полягає принципова відмінність розподілу від збуту?
3. Назвіть мету та завдання, які розв'язує розподільча логістика на мікро- і макрорівнях.
4. Які переваги звернення до послуг посередників у розподільчому процесі?
5. Які недоліки звернення до послуг посередників у розподільчому процесі?
6. У чому полягають відмінності між централізованою та децентралізованою товаропровідними мережами?
7. Які переваги і недоліки централізованої та децентралізованої розподільчих систем?
8. Що таке селективний розподіл, чим він відрізняється від інших масштабів розподілу, які його переваги і недоліки?
9. Які посередники діють від свого імені?
10. Які посередники діють за свій рахунок?

Тема 9. ВНУТРІШНЬОВИРОБНИЧА ЛОГІСТИКА

Сформулюйте мету та дайте визначення поняттю «виробнича

логістика». Дайте порівняльну характеристику традиційної та логістичної концепції організації виробництва. Розкрийте сутність «штовхальної» (виштовхуючої) і «тягнучої» (витягаючої) систем. Встановіть, у чому полягає їх принципова відмінність. З'ясуйте, яка з них найбільш придатна для застосування на українських підприємствах? Охарактеризуйте основні мікрологістичні системи «штовхального» типу: MRP I, MRP II; перелічіть переваги і недоліки. Порівняйте переваги і недоліки «штовхальної» (виштовхуючої) та «тягнучої» (витягаючої) систем. Охарактеризуйте основні мікрологістичні системи «тягнучого» типу: KANBAN і OPT, «Худе виробництво», перелічіть переваги і недоліки.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 7, 8].

Додаткові: [1, 3].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.

2. Скласти конспект за схемою:

2.1. Сутність виробничої логістики та концепцій її організації.

2.2. «Штовхальний» і «тягнучий» підходи до управління матеріальними потоками у виробничій логістиці.

2.3. Логістична концепція «MRP».

2.4. Мікрологістична система KANBAN.

2.5. Мікрологістична концепція «Оптимізована виробнича технологія».

2.6. Мікрологістична концепція «Худе виробництво».

3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *виробнича логістика, «штовхальна» внутрішньовиробнича логістична система, «тягнуча» внутрішньовиробнича логістична система, картка відбору, картка виробничого замовлення.*

..... – система планування, організації та здійснення внутрішньозаводських вантажопотоків сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, напівфабрикатів, готових виробів і продукції, яка включає внутрішньозаводський транспорт, тару багаторазового використання, технічні засоби механізації й автоматизації перевантажувальних, транспортних і складських робіт в основному технологічному процесі виробництва, управління цими вантажопотоками, їх інженерно-технічне, інформаційне, юридичне, науково-методичне,

фінансове забезпечення.

..... – система організації виробництва, у якій предмети праці, які надходять на виробничу ділянку, безпосередньо цією ділянкою в попередній технологічній ланці не замовляються.

..... – система організації виробництва, у якій деталі і напівфабрикати подаються на наступну технологічну операцію з попередньої за необхідністю.

..... – документ, в якому зазначається кількість деталей (компонентів, напівфабрикатів), яку потрібно взяти на попередній ділянці обробки (складання).

..... – документ, в якому зазначається кількість деталей, яку потрібно виготовити (скласти) на попередній виробничій ділянці.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення терміну «виробнича логістика». Сформулюйте її мету.
2. Назвіть роль та завдання виробничих логістичних систем на макро- і мікрорівні?
3. Розкрийте сутність «штовхальної» (виштовхуючої) і «тягнучої» (витягаючої) систем. У чому полягає їх принципова відмінність? Яка з них найбільш придатна для застосування на українських підприємствах?
4. Охарактеризуйте основні мікрологістичні системи «штовхального» типу: MRP I, MR PII.
5. Назвіть принципи роботи систем «тягнучого» типу: KANBAN і OPT.
6. Перелічіть переваги і недоліки «штовхальної» (виштовхуючої) та «тягнучої» (витягаючої) систем.
7. Назвіть відмінності мікрологістичних концепцій MRP I, MRP II.
8. Назвіть найчастіше використовувані мікрологістичні концепції на підприємствах України.
9. У чому полягає сутність мікрологістичної концепції «Худе виробництво»?
10. Які фактори впливають на вибір підприємствами мікрологістичної концепції?

Тема 10. ЛОГІСТИКА ПОСЕРЕДНИЦТВА

Дайте визначення поняттю «посередник». Охарактеризуйте

діяльність логістичних посередників. Встановіть, чим логістика посередництва відрізняється від розподільчої логістики. Дайте визначення логістичного сервісу відгуку. Охарактеризуйте поняття «сервіс» та «послуга», їх особливості. Дайте класифікацію логістичних послуг та логістичного сервісу. Наведіть основні принципи логістичного сервісу. Опишіть послідовність дій, які забезпечують формування підсистеми логістичного сервісу.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 5, 7].

Додаткові: [1, 3, 4

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Сутність логістики посередництва та її види.
 - 2.2. Види логістичних посередників.
 - 2.3. Поняття про логістичний сервіс та логістичні послуги.
 - 2.4. Організація логістики посередництва в підсистемі логістичного сервісу.
 - 2.5. CASE-технології у логістичному менеджменті.
3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *послуга, сервіс, жорсткий логістичний сервіс, м'який логістичний сервіс*.
 - – комплекс послуг, які надаються в процесі замовлення, купівлі, постачання і подальшого обслуговування продукції.
 - – деяка дія, що приносить користь споживачу.
 - – послуги, пов'язані з більш ефективною експлуатацією товару в конкретних умовах роботи споживача, а також розширенням сфери його використання.
 - – послуги, пов'язані із забезпеченням працездатності, безвідмовності та узгоджених параметрів експлуатації товару.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте діяльність логістичних посередників.
2. Що ви розумієте під логістикою посередництва і чим вона відрізняється від розподільчої логістики?
3. Розкрийте сутність поняття «логістика сервісного відгуку».
4. Розкрийте поняття «послуга» і «сервіс». У чому полягають їх

взаємозв'язок і відмінності?

5. Дайте визначення логістичному сервісу.
6. Дайте класифікацію логістичних послуг та логістичного сервісу.
7. Охарактеризуйте основні принципи логістичного сервісу.
8. Назвіть етапи формування підсистеми логістичного сервісу.

Тема 11. ЛОГІСТИКА СКЛАДУВАННЯ

Сформулювати роль, мету та функції складування в логістиці. Дати визначення поняттю «склад». Охарактеризувати особливості способів розміщення матеріалів у складському приміщенні та порядку виконання складських операцій. З'ясувати, що таке «технологічна карта» і «технологічний графік»; відмінності між ними. Ознайомитися з організацією логістичного процесу на складі. Охарактеризувати етапи.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 7].

Додаткові: [1, 3, 4].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Склади та їх функції.
 - 2.2. Класифікація складів.
 - 2.3. Складові логістичного процесу на складі.
3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *склад, склад буферних запасів, склад зберігання, склад комісіонування, склад перевалки вантажів, складські запаси.*
 - – склад, розташований у транспортних вузлах.
 - – будинок, споруда, призначена для приймання, розміщення і зберігання товарів, які надійшли, підготовки їх до споживання і відправки споживачу.
 - – запаси продукції, які знаходяться на складах різного типу і рівня певних ланок логістичної системи як внутрішньо-фірмових, так і логістичних посередників.
 - – склад, який забезпечує схоронність складованих виробів.
 - – склад, який призначений для забезпечення виробничого процесу.
 - – склад, призначений для формування замовлень відповідно до специфічних вимог клієнтів.

Питання для самоконтролю

1. Яка роль, мета та функції складування в логістичній системі?
2. Яка мета створення складів у логістичних системах?
3. Назвіть відомі вам різновиди складів. Які з них найпоширеніші в Україні, а які за кордоном?
4. Охарактеризуйте етапи логістичного процесу на складі.
5. Що таке «технологічна карта» і «технологічний графік»? У чому відмінності між ними?
6. Охарактеризуйте рівень розвитку складських послуг в Україні, динаміку цін на них.

Тема 12. ТРАНСПОРТНА ЛОГІСТИКА

Дайте характеристику поняттю «транспортування». Встановіть роль держави в організації транспортних перевезень. Дайте характеристику сутності і завданням транспортної логістики. Охарактеризуйте специфіку транспортної логістики. З'ясуйте, що є предметом вивчення транспортної логістики. Встановіть фактори, які впливають на вибір виду транспорту. Охарактеризуйте наявні в логістичній практиці транспортні системи. Дайте порівняльну оцінку можливостей унімодальних (одновидові) та інтермодальних (багатовидові системи). Охарактеризуйте транспортні витрати і тарифи. Назвіть основні логістичні рішення у транспортуванні. Розкрийте сутність та можливості практичного застосування транспортних задач у логістиці.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 5, 7].

Додаткові: [1, 2, 3, 5].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Сутність і завдання транспортної логістики.
 - 2.2. Види транспорту.
 - 2.3. Логістичні рішення у транспортуванні.
 - 2.4. Системи поставки вантажів.
 - 2.5. Транспортні витрати і тарифи.
 - 2.6. Сутність транспортних задач та методи їх вирішення.

3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *транспорткування, транспорт загального користування (магістральний), транспорт незагального користування, транспортна логістика, повітряний транспорт.*

..... – внутрішньовиробничий транспорт, а також транспортні засоби всіх видів, які належать нетранспортним підприємствам, є, як правило, складовою яких-небудь виробничих систем і мають бути органічно в них вписані.

..... – ключова комплексна активність, пов'язана з переміщенням матеріальних ресурсів, незавершеного виробництва або готової продукції, певним транспортним засобом чи логістичним ланцюгом, і яка, у свою чергу, складається з комплексних та елементарних активностей, включаючи експедирування, вантажопереробку, пакування, передачу прав власності на вантаж, страхування і т. ін.

..... – логістика, яка вирішує комплекс задач, пов'язаних із організацією переміщення вантажів транспортом загального користування.

..... – транспорт, що має велику швидкість доставки, спроможний доставити вантаж у будь-який район, де немає інших видів транспорту, та забезпечити найкраще збереження вантажу.

..... – галузь народного господарства, яка задовольняє потреби усіх галузей народного господарства і населення в перевезенні вантажів і пасажирів.

Питання для самоконтролю

1. Яка роль транспортної логістики в управлінні товаропотоками країни та кожного окремого підприємства?
2. У чому відмінності між транспортом загального і спеціального користування?
3. У чому полягає специфіка транспортної галузі?
4. Перелічіть функції та завдання транспортної логістики.
5. Як можна класифікувати транспортну складову логістичних систем?
6. Охарактеризуйте головні переваги і недоліки основних видів транспорту.
7. Які фактори та критерії вибору виду транспорту ви знаєте?
8. Які логістичні рішення приймаються у транспортванні?

Тема 13. ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИЦІЙНІ ЛОГІСТИЧНІ ПОСЛУГИ

З'ясуйте роль та основне призначення транспортно-експедиційного обслуговування. Засвойте перелік основних транспортно-експедиційних

послуг відповідно видів діяльності посередників, що їх надають. Поясніть суть концепції загальних витрат. Дайте характеристику транспортно-технологічних систем доставки вантажів. Назвіть переваги і недоліки транспортно-технологічних систем доставки вантажів.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 3, 4 – 7].

Додаткові: [1, 2, 3, 5].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Характеристика транспортно-експедиційних послуг.
 - 2.2. Організація логістики транспортно-експедиційного обслуговування.
 - 2.3. Роль, функції та критерії вибору експедиторів і транспортно-експедиційних посередників.
3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень:
транспортно-експедиційна послуга, пакетна транспортно-технологічна система доставки вантажів, транспортний ланцюг, транспортний коридор, контейнерна транспортно-технологічна система доставки вантажів.
 - – організація перевезень зовнішньоторговельних вантажів різними видами транспорту по територіях зарубіжних країн відповідно до умов контрактів.
 - – система доставки вантажів, що потребує найбільших витрат на упакування.
 - – перевезення на залізничній платформі в спеціальних судах-контейнеровозах.
 - – частина національної або міжнародної транспортної системи, що забезпечує значні вантажні перевезення між окремими географічними районами.
 - – етапи перевезень вантажу на визначені відстані, протягом визначеного періоду часу, з використанням транспортних засобів одного або декількох видів транспорту.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте наявні види транспортно-експедиційних послуг.
2. Поясніть суть концепції загальних витрат.
3. Назвіть переваги і недоліки транспортно-технологічних систем

доставки вантажів.

4. Складіть схему вибору перевізника.
5. Опишіть послідовність надання транспортно-експедиційних послуг.

Тема 14. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ЛОГІСТИКИ

Встановіть роль логістики в розвитку глобалізації економіки. З'ясуйте сутність глобалізації логістичних процесів. Охарактеризуйте сутність поняття «глобальна логістика». Визначте мету глобальної логістики. Дайте характеристику інформаційному забезпеченню глобальних логістичних процесів.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1 – 4, 6 – 8].

Додаткові: [1, 3].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Сутність та етапи глобалізації господарської діяльності підприємств.
 - 2.2. Сутність і завдання глобальної логістики.
 - 2.3. Роль глобалізації та регіоналізації у формуванні макрологістичних систем.
3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *глобальна логістика, завдання логістики, денаціоналізація, EDI, Інтернет, всесвітня павутина.*
 - – набір взаємопов'язаних електронних сторінок.
 - – стратегія і тактика створення зазвичай сталих макрологістичних систем, що пов'язують бізнес-структури різних регіонів і країн світу на основі поділу праці, партнерства та кооперування у формі угод, договорів, загальних планів, які підтримуються на міждержавному рівні.
 - – розвиток інформаційного забезпечення глобальних логістичних процесів.
 - – електронний обмін даними.
 - – глобальна комп'ютерна мережа.
 - – створення регіональних штабів-квартир, що відповідають за організацію логістичної діяльності, як на окремих національних ринках, так і в цілому по всій мережі представництв та філій компанії.

Питання для самоконтролю

1. Сутність і роль глобалізації логістичних процесів.
2. Порівняйте визначення понять «глобальна логістика» та «міжнародна логістика».
3. Роль регіоналізації в розвитку глобалізації логістичних процесів.

Тема 15. МІЖНАРОДНА ЛОГІСТИКА

Охарактеризуйте роль держави в регулюванні міжнародної логістичної діяльності та розвитку міжнародної логістики. Встановіть роль міжнародної логістики в управлінні товаропотоками. Покажіть зв'язок між поняттями «міжнародне постачання», «міжнародний маркетинг» та «міжнародні логістичні канали». Назвіть відомі вам міжнародні канали розподілу. Організація міжнародних вантажопотоків. Ознайомтесь з правилами ІНКОТЕРМС. Дайте порівняльну характеристику базисних умов постачань ІНКОТЕРМС. Покажіть регулюючий вплив держави під час організації міжнародних вантажопотоків. Дайте характеристику державному регулюванню товаропотоків у міжнародній торгівлі.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1, 4, 6, 8].

Додаткові: [3].

Для засвоєння теми необхідно виконати такі завдання:

1. Вивчити теоретичні матеріали.
2. Скласти конспект за схемою:
 - 2.1. Сутність, роль і завдання міжнародної логістики.
 - 2.2. Роль логістики в міжнародному постачанні та розподілі.
 - 2.3. Роль логістики в організації міжнародних перевезень.
 - 2.4. Інформаційне забезпечення міжнародної логістики.
3. Підібрати відповідні терміни до кожного з наведених положень: *міжнародне експедиційне агентство, базисна умова постачання вартість і фрахт, базисна умова постачання франко-завод, ІНКОТЕРМС, КАРТА, ІАТА.*

..... – підприємства, що спеціалізуються на відправленні міжнародних вантажів морським або повітряним транспортом.

..... – умова постачань, за якої продавець сплачує витрати до обумовленого місця призначення (порту).

..... – умова постачань, за якої товар відпускається зі складу покупця (порту).

..... – міжнародні комерційні терміни, що регулюють умови постачань у міжнародній торгівлі.

..... – північноамериканська зона вільної торгівлі.

..... – міжнародна асоціація повітряного транспорту.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте роль міжнародної логістики в управлінні товаропотоками.
2. Дайте порівняльну характеристику базисних умов постачань ІНКОТЕРМС.
3. Розкрийте сутність міжнародного постачання.
4. Назвіть відмінності між логістичним каналом і міжнародним логістичним каналом.
5. Розкрийте роль та охарактеризуйте засоби державного регулювання потоків у міжнародній торгівлі.
6. Охарактеризуйте діяльність професійних організацій та асоціацій, що займаються логістикою на міжнародному рівні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Кальченко А.Г. Логістика : навч. посіб. – Київ : КНЕУ, 2006. – 467 с.
2. Крикавський Є.В. Логістика. Основи теорії : підручник. – 2-е вид. доп. і переробл. – Львів : Вид-в НУ «Львівська політехніка» «Інтелект-Захід», 2006. – 456 с.
3. Крикавський Є.В. Логістика : компендіум і практикум : навч. посібник / Є.В. Крикавський, Н.І. Чухрай, Н.В. Чернописька. – Київ : Кондор, 2006. – 340 с.
4. Логістика : навч. посіб. / Л.С. Безугла, Н.І. Юрченко, Т.В. Ільченко, І.М. Пальчик, Д.В. Воловик. – Дніпро : Пороги, 2021. – 252 с.
5. Логістика в системі маркетингу підприємства : навчально-методичний комплекс [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів спеціальності 075 «Маркетинг», освітня програма «Маркетингова політика розподілу» / В.В. Стадніченко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 30 с.

6. Марченко В.М. Логістика : підручник / В.М. Марченко, В.В. Шутюк. – Київ : Видавничий дім «Артект», 2018. – 312 с.
7. Пономарьова Ю.В. Логістика : навч. посіб. – Київ : ЦУЛ, 2005. – 328 с.
8. Тюріна Н. М. Логістика [Текст]: навч. посіб. / Н. М.Тюріна, І. В. Гой, І. В. Бабій. – Київ : «Центр учбової літератури», 2015. – 392 с.

Додаткова:

1. Бакаєв О.О. Теоретичні засади логістики / О.О. Бакаєв, О.П. Кутах, Л.А. Пономаренко. – Київ, 2003. – 489 с.
2. Горяїнов О.М. Практика вантажних перевезень і логістики. – Харків : ХНАМГ, 2008.
3. Логістика : навч. посіб. / О.М. Тридід, Г.М. Азаренкова, С.В. Мішина, І.І. Борисенко. – Київ : Знання, 2008. – 566 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
4. Москвітін Т.Д. Торговельна логістика : навч. посіб. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 161 с.
5. Смирнов І.Г. Транспортна логістика : навч. посіб. / І.Г. Смирнов, Т.В. Косарева. – Київ : ЦУЛ, 2008. – 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Український логістичний альянс. – Режим доступу: <http://ula-online.org>
2. Електронний портал Верховної Ради України, що вміщує українську нормативну базу. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
3. Державний комітет статистики України. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
4. library.knuba.edu.ua
5. www.nbu.gov.ua

Навчально-методичне видання

ЛОГІСТИКА

Методичні вказівки
до самостійної роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 075 «Маркетинг»
денної та заочної форм навчання

Укладач САМОЙЛЕНКО Антоніна Анатоліївна

Випусковий редактор *Л. С. Тавлуй*
Комп'ютерне верстання *К. А. Мавроді*

Підписано до друку 25.06.2025. Формат 60 x 84_{1/16}
Ум. друк. арк. 1,63. Обл.-вид. арк. 1,75.
Електронний документ. Вид. № 43/III-25

Видавець і виготовлювач:
Київський національний університет будівництва і архітектури
Проспект Повітряних Сил, 31, Київ, Україна, 03037

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 808 від 13.02.2002